

Допунски задаци за наставну јединицу 2: Представљање и стереотипизација у медијима

ЗАДАТАК 1 (за основно и средње образовање): Утицај претходних информација на стварање представа о стварности

Потребни материјали:

Види слику бр. 1 (А, Б и В) (у допунским аудиовизуелним материјалима на цеде-у)

Опис задатка:

Једној половини ученика показује се Слика А, док се другој показује Слика Б. Сваки ученик треба око 10 секунди посматрати слику коју има испред себе. Затим наставник целом разреду показује Сliku В и тражи да сваки ученик кроз отворену дискусију каже шта види на Слици В.

Досадашње искуство са употребом овог задатка (у различитим контекстима) показало је да скоро сви који су најпре видели Сliku А, када гледају Сliku В, прво примећују младу жену, док они који су видели Сliku Б виде прво старицу. Свакако да постоје изузеци од овог правила, па ако се такви јаве на часу могу се издвојити као изузеци.

Теме за дискусију:

Наставник треба водити и усмеравати дискусију тако да помогне ученицима да сами дођу до увиђаја да претходна информација утиче на перцепцију и да то искажу речима. Након што се дође до тог закључка, наставник треба помоћу питања или коментара помоћи ученицима да прошире дискусију тако да она обухвати утицај медија на перцепцију стварности преко репрезентације које креирају.

Од помоћи може бити и указивање на чињеницу да су слике А и Б једна врста репрезентације Сlike В, будући да у себи приказују део елемената Сlike В. На исти начин делују и репрезентације у медијима. На пример, када извештавају о одређеном догађају они преносе ограничени број информација и на тај начин "боје" перцепцију у вези тог догађаја.

Овај исти задатак се може искористити и за демонстрацију да две особе могу гледати исту ствар (Слика В), да се при том не слажу око онога што виде и да обоје буду у праву.

Уводно питање, упућено једном од ученика коме је дата Слика А:

1. Шта видиш на овој слици (В)? (претпостављени одговор – младу жену)
2. Дали неко други види нешто различито на слици (В)? (наставник изабира ученика коме је претходно дата слика Б)
3. Колико од вас је на првом погледу на Слици В приметило младу жену? Колико је приметило старицу?
4. Колико је од вас који сте приметили младу жену претходно гледало Сliku А? Дали сматрате да је то што сте претходно гледали Сliku А утицало да исту слику приметите и код Сlike В? (И обрнуто, за другу групу ученика.)

5. Можете ли се сетити сличних ситуација када је нешто што сте претходно чули или видели утицало на нешто што сте потом видели. чули, мислили?
(Уколико се због било каквих разлога ученици не могу сетити таквих ситуација, наставник може испричати властито искуство.)

Циљ задатка: Помоћу ових активности ученици ће:

→ добити увид о утицају претходног искуства (информације) на перцепцију одређених аспеката стварности.

Задатак 2 (за основно и средње образовање): Субјективност приликом избора информација

Опис задатка:

Ученицима се чита новинарски текст у избору наставника. Пожељно ја да текст буде приказан на пројектору. Након што је текст прочитан, склања се са екрана и од ученика се тражи да га препричају по сећању, али са задржавањем репортерског стила. На овај начин они креирају нови новинарски текст.

Затим се ради анализа оригиналног новинарског текста и онога који су ученици написали по сећању. Питања на која треба дати одговоре су: Колико од информација је испуштено и дали нека од њих суштински мења садржај оригиналног текста? Шта можете претпоставити да је утицало на то које ће информације бити запамћене, наглашене, а које испуштене?

Задатак 3 (за основно и средње образовање): Разбијање стереотипа

Потребни материјали:

-хамер
-селотејп
-маказе

Опис задатка:

Не све слике користе стереотипе. У овом задатку се од ученика тражи да направе постер који показује разлику између стереотипизираних и нестереотипизираних слика.

Ученици се деле на групе од три до четири ученика и бирају један стереотип који је присутан у медијима и којег медији појачавају (могу се употребити неки од оних који су наведени као примери доле у тексту). Свака група треба имати по један хамер којег ће поделити линијом на два дела (две колоне). Једна половина носиће наслов "стереотипизиране слике", а друга "нестереотипизиране слике". Ученици треба да пронађу и исеку фотографије из магазина и да их залепе на одговарајућој колони хамера у зависности од тога дали се ради о сликама које одржавају стереотипе или не. Након што се са овим заврши, хамери се постављају тако да их цели разред може видети.

Примери стереотипних прича-слика у медијима:

1. Добар део магазина приказује мајке како служе јело породици, док много мали део приказује очеве који раде то исто. Ове приче сугеришу да су мајке (жене) оне

које извршавају све те радње везане за домаћинство и кување и да оне уживају у томе. Неке од њих, међутим, не уживају у тим стварима. Неки мушкарци, опет, уживају у томе. (родови стереотип)

2. Много од фотографија у новинама, филмовима, рекламама и у телевизијским програмима приказују мушкарце укључене у некаквој физичкој активности, као на пример, спорт, пењање уз стене, возња кануа, док су жене много мање приказане у истим таквим активностима. (родови стереотип)

3. Много од фотографија у магазинима и у рекламама приказују тинејџерке које се улепшавају, шминкају се, чешљају косу и воде бригу о властитом изгледу, али много мало њих приказује дечаке које праве такве ствари. (родови стереотип)

4. Много од телевизијских рекламних спотова приказују дечаци који се играју на нинтенду, плејстејшн-у, са камионима и супер-херојима, али не приказују се и девојчице које раде то исто. (родови стереотип)

5. Веома често у медијима Роми су представљени као просјаци и чистачи шофершајбни, а нису приказани они који раде као доктори, професори, трговци, новинари. (етнички стереотип)

6. Магазини веома често приказују особе црне расе као спортисте, најчешће као кошаркаше, док су особе жуте расе најчешће представљене као каратисти и кунгфуисти итд.

Задатак 4 (за основно и средње образовање): Стереотипи у медијском представљању - етнички стереотипи

Потребни материјали:

- дневне новине или ТВ
- лист папира

Опис задатка:

Ученицима ће бити задат домаћи задатак да разгледају дневне новине по њиховом избору и да прибележе колико пута је спомињана нека од мањинских заједница (пр. Албанци, Роми), у којим рубрикама и дали је представљена у негативном или у позитивном светлу.

На часу се затим препричавају искуства и развија се дискусија чији је циљ да укаже на стереотипизацију у репрезентацијама у медијима.

Исто се може урадити и помоћу праћења ТВ-дневника.

Допуна задатка: На часу се дискусија може започети указивањем на пример националног удружења хиспанских новинара. Дали исход задатка одражава исто и у нашем контексту?

Пример 1. Национално удружење хиспанских новинара, у својем извештају из 2000 године износи да:

„Од 12.000 сторија у вечерњим вестима које се у теку године емитују на три велике америчке мреже, само 1% њих је у вези људи хиспанског порекла. Онда када је реч о њима, они су у 80% времена негативно портретирани.“

Извор: Национално удружење Хиспано-новинара
(National Association of Hispanic Journalists)

Задатак 5 (за основно и средње образовање): Истраживање етничких стереотипа

Потребни материјали:

- У задатку је укључено 5 фотографија: 1. Македонац, 2. Албанац, 3. Турчин, 4. Сотир Митрев, 5. чика Зендел
- (Види у допунским аудиовизуелним материјалима на цеде-у)

Опис задатка:

Ученици се деле на групе. Свакој групи се даје једна од фотографија 1, 2 и 3. Свака група треба погледати фотографију и дати краћи опис лица са фотографије.

Питања која се могу поставити као смернице у опису су следећа:

1. Како се зове ова двојица мушкараца?
2. Којој етничкој групи припадају?
3. Наведите неколико занимања за која претпостављате да су њихова?
4. Где живе?
5. Које бисте им карактеристике приписали?

Након што се овај део задатка заврши, свака група треба да покаже фотографију и пред одељењем изнесе своје одговоре.

Теме за дискусију:

Шта вас је навело да дате та имена и ту етничку припадност особама?

Дали је тај елемент утицао на све ваше одговоре?

Дали би исто одговорили уколико тај елемент није постојао на фотографији?

Како бисте се осећали ако и вас оцењују према стереотипу етничке групе којој припадате?

Одакле су нам идеје које доприносе стереотипима о особама друге етничке припадности?

На крају задатка, наставник треба да покаже фотографију број 4, Сотира Митрева, и изнесе чињеницу да је то оригинална фотографија из једних наших дневних новина, док су фотографије са којима су ученици радили обрађене помоћу софтвера за обраду фотографија. Одмах затим наставник показује фотографију број 5, на којој је Чика Зендел, која је такође из једних наших дневних новина. Ученицима се указује да ове две особе постоје, да нису измишљене и да је уочљиво да између њих не постоје велике разлике, чак изгледају као да су браћа или рођаци. А, припадају двома различитим етничким заједницама у Македонији. Тиме наставник указује ученицима да у стварности не постоје баш увек велике разлике између Македонаца и Албанаца, иако у односу на етничке групе којима припадају постоје много предрасуда који се неретко стварају или појачавају представљањем у медијима.

За домаћи задатак ученицима се може задати да направе постер са стереотипним представљањима етничких заједница у медијима, укључујући и властиту етничку групу.

Исто се може урадити и са било којом другом фотографијом за коју сматрате да више одговара.

Задатак 6 (за основно и средње образовање): Истраживање етничких стереотипа

Опис задатка:

На једној страни се набрајају неколико имена:

Кире, Бесим, Мустафа, Миладин, Амди, Ђулсен, Мира, Теута, Ајша, Неда.

На другој страни - професије:

професор, трговац, чистач, спортиста, дрвар, доктор, физички радник, незапослен, консултант, продавац, апотекар, хирург.

Без размишљања, већ више путем прве асоцијације која му падне на памет, сваки од ученика треба да повеже имена са неком од професија. Одговоре треба поделити и видети да ли се појављују одређене шеме: Да ли се нека имена виšekратно појављују у пару са одређеним занимањима? Због чега?

Навратите се дефиницији о стереотипима. Да ли неки од одговора изражавају свесне или несвесне стереотипе о различитим етничким групама? Ако је то случај, онда који су то стереотипи?

Разговарајте о следећим питањима у малим групама:

А. „Знати једног члана групе је исто што и познавати целу групу“

- Да ли је ова тврдња истинита у вези етничке групе којој ти припадаш?

- Дали је истинита у вези других етничких групи?

- Због чега јесте, а због чега није? Аргументујте!

Б. Како би се осећао/ла када би мишљење о теби било засновано на стереотипу о твојој етничкој групи?

В. Какве се особине или карактеристике истичу помоћу стереотипа? Зашто?

Г. Одакле добијамо идеје које доприносе стереотипима о људима који припадају другим етничким групама? Да ли неки од њих потичу из представљања у медијима? Изнесите примере из личног искуства. Када сте ви то приметили? На ТВ-у, у новинама, магазинима, на Интернету?

Потом свака група накратко треба да подели своје увиде са целим одељењем а допуштена је и кратка дискусија о овој теми.

За домаћи задатак ученицима се може задати да открију и запишу макар 10 примера стереотипних представљања у медијима о властитој етничкој групи, и о другим етничким групама.

Свака од вежби може се завршити следећим питањима: Да ли вам је овај задатак дао нове идеје? Уколико јесте, које су то идеје? Хоћете ли због овог задатка променити ваше понашање и речник? Уколико хоћете – како? Хоће ли овај задатак утицати да другачије доживљавате представљања етничких групи? На који начин?

Задатак 7 (за основно и средње образовање): Стереотипизација

Опис задатка:

Ученици се могу поделити у неколико група. На листу папира они дају краћи опис представника беле, црне, жуте и црвене расе. Овај опис треба да садржи најмање 5 карактеристика за сваку од наведених раса.

Наставник треба поделити таблу на 4 колоне, по једну за сваку од раса и да у њима прибележи карактеристике које ће му ученици казивати.

Потом се може развити дискусија у вези тога колико наведене карактеристике представљају стереотипе? О каквим стереотипима је реч – негативним, позитивним? Који су извори ових стереотипа – одакле нам сазнање да се баш те карактеристике односе на наведену расу.

Најбоље је да се на крају дискусије ученицима прикаже следећи кратак филм:

http://www.youtube.com/watch?v=FnEP1dalWGw&feature=player_embedded

Ученицима се може задати за домаћи задатак да ураде филм по примеру приказаног у коме ће деконструирати један стереотип по њиховом избору.

Задатак 7а (за основно и средње образовање): Разбијање стереотипита

Опис задатка:

Школски пројекат или домаћи задатак:

Приступ 1: Ученици у групама (или индивидуално) треба да направе краћи аматерски филм (у реду је и да то буде урађено помоћу њихових мобилних телефона) у коме ће представити неку од етничких група, различите родове, сексуалне оријентације, особе са посебним потребама итд. Приступ треба бити двосмеран, тј. да представи како је изабрана група перципирана од стране осталих, али и како та група гледа на саму себе.

Приступ 2: Ученици у групама (или индивидуално) треба да ураде краћи новинарски текст помоћу којег ће на сличан начин представити неку од етничких група, различите родове, сексуалне оријентације, особе са посебним потребама итд. Ако раде на тему особа са посебним потребама онда треба да ураде интервју са неким од њих, али и са особама опште популације и да добијене одговоре интегрирају у напис.

Задатак 8 (за средње образовање): Поруке из реклама у магацинима

Опис задатка:

Питајте ученике: На који начин родитељи од њих захтевају да се понашају као мушкарци? (Немој плакати, буди снажан, бави се спортом итд.) Дали на њих постоји притисак да се понашају женствено? (Не прљај руке, имај добре манире, развиј праве интересе као што су кување, декорирање, чишћење куће и сл.)

Други део часа се наставља уз дискусију о томе како се насиље према самом себи промовише од стране модне индустрије, и како мушкарци и жене ризикују властито здравље само да би постигли немогуће стандарде атрактивности и виткости. Ученици ће, у исто време, разгледати како стереотипи за мужевност могу подстаћи насиље код мушкараца.

Разреду можете прочитати или дистрибуирати напис који је фокусиран на горепоменута питања: анорексија и булимија.

Ученицима дајте домаћи задатак да анализирају напис у магацину који ће послужити за групну дискусију.

Примери који се могу употребити:

Приказивање фотографије витке жене из женског магацина.

Копије написа у новинама. Ученицима се дају копије које садрже одређене статистичке податке или нагледна средства која би им препоручили (видео материјали итд.)

У овом стадијуму могу помоћи и сами ученици због тога што постоји разлика између размишљања да неко изгледа добро и жеље да се буде као он/она. За нас је од суштинске важности да волимо начин на који изгледамо.

Покажите фотографије “модерних” витких жена из било ког женског магазина помоћу видео пројектора или у форми приручника.

Теме за дискусију:

Како се ово лице придржава и живи са “идеалним” стандардима који се сазнају преко стереотипа?

Колико је ова особа успешна као жена према овим нормама?

Каква је повезаност реклама као што је ова и нарушавања у исхрани?

Дали сматрате да би жене желеле да буду витке када не би биле бомбардоване сликама слабих жена, као што су ове представљене у медијима?

Како се наши стандарди у вези слике о телу разликују од стандарда других културних група?

А, како је то изгледало у различитим периодима историје? Дали је витка жена одувек била идеална?

Како би дефинисали нарушавања у исхрани која су позната као анорексија и булимија?